

ODMEVI NA DOGODKE

Ida Mlakar Črnič, Darja Lavrenčič Vrabec

LETO ELE PEROCI IN BRALNOSPODBUJEVALNA AKCIJA

Ob 100. obletnici rojstva Ele Peroci

PRISEDATE K MOJI MIZICI:

sto zgodbic in pravljic za branje, čudenje in kramljanje

S temi prijaznimi besedami, ki jih je svojim bralcem v istoimenski pravljici zapisala pisateljica Ela Peroci in jih z njimi povabila v poetično milino svojih pravljic, v svet domišljije in igre, smo v Letu Ele Peroci vabili k branju in občudovanju njene ustvarjalnosti tudi knjižničarji.

V Mestni knjižnici Ljubljana (Pionirski) smo se v želji, da bi Leto Ele Peroci odmevalo po vsej Sloveniji, praznično povezovali s strokovnimi sodelavci iz vse Slovenije (z mentorji branja, vzgojitelji, učitelji, knjižničarji ...).

Vabili smo k aktivnemu sodelovanju v bralnosposodbujevalni akciji, ki smo jo v Mestni knjižnici Ljubljana, Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, pripravili v letu 2022.

Kot običajno smo pri pripravi sodelovali s Slovensko sekcijo IBBY, letos tudi z založbo Mladinska knjiga in jo posvetili pisateljici, pesnici, novinarki in pedagoginji Eli Peroci, ki bi 11. februarja 2022 praznovala sto let. K sodelovanju smo zaradi več utemeljenih razlogov povabili pesnika, pisatelja, prevajalca in znanstvenika dr. Petra Svetino, dvakratnega finalista za Andersenovo nagrado, najvišjo mednarodno nagrado za področje mladinske književnosti. Poprosili smo ga, da bi bralce osebno nagovoril in povabil k sodelovanju. Ustvaril je kratko zgodbo *Če ne boste pospravili knjig, vam jih bodo odnesli otroci*, ki je poklon pravljčarki Eli Peroci in njeni *Muci copatarici*. Peter Svetina je pisateljico poznal že kot otrok, saj je njegova družina prijateljela s pisateljčino družino. »Teta Ela« je nanj napravila izjemno močan vtis, ki ga je zaznamoval za zmeraj. To potrjuje tudi njegova spremna beseda z naslovom *Teta Ela* za novo antologijo *Med pravljice*, ki jo je ob pisateljčinem jubileju letos izdala založba Mladinska knjiga..

Bralno akcijo smo začeli 21. marca, na mednarodni dan poezije ter svetovni dan lutk, zaključili pa jo bomo v prazničnem decembru 2022. Kot običajno smo jo povezali s poslanico IBBY ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke. Mednarodno poslanico s spodbudnim naslovom *Zgodbe so krila, ki te vsak dan ponesejo kvišku*, je prispevala Kanadska sekcija IBBY. Ta misel nas je navdihovala

tudi pri pripravi naše bralnosposobujevalne akcije, saj so pravljice Ele Peroci na krihli domišljije ponesle že številne generacije otrok. Želimo si, da bi se to nadaljevalo tudi s sedanjimi in bodočimi rodovi.

Za branje, občudovanje in kramljanje smo izbrali 100 kratkih sodobnih pravljic Ele Peroci in jih razvrstili v 10 tematskih sklopov (Igrarije, fantazije; Teta Bajavaja in ostali; Najlepša Ljubljana, O domu, hišah in hišicah; Oživljeni predmeti; Umetnost in ustvarjalnost; Knjige, branje, pripovedovanje, kramljanje; Letni časi in prazniki; Morje na počitnicah; Resničnost, vsakdan). Bralnemu seznamu smo dodali neobvezne predloge za poustvarjanje, kot so likovni in literarni natečaj; pripovedovanje zgodb z risanjem, pisanjem, glasbo, plesom ...; reševanje knjižnih ugank; obisk spominske sobe Ele Peroci na Waldorfski šoli v Ljubljani (po predhodni najavi na naslov, ki je naveden v gradivu akcije); vabilo na sprehod po »ljubljskih« pravljicah; pisanje pisem svojim dragim (s spominsko znamko Ele Peroci, ki jo je v letošnjem letu izdala Pošta Slovenije) ... ipd.

Vsaka pravljica je opremljena z vsebinskimi gesli, ki smo jih na koncu združili v predmetno kazalo. To je namenjeno mentorjem branja, učiteljem, vzgojiteljem in staršem, da si lahko sestavijo svoj bralni seznam za različne potrebe in bralne stopnje otrok.

Zadnji del seznama je namenjen »branju« ilustracij. Likovno galerijo smo z dovoljenjem založbe Mladinska knjiga pripravili iz slikaniških izdaj Ele Peroci in izvrstne jubilejne izdaje *Med pravljice* (2022).

V pravljicah Ele Peroci je najpomembnejši otrok s svojo igro in ustvarjalno domišljijo, iz katerih se rojevajo izvirni pravljčni liki (teta Bajavaja, Muca copatarica, Modri zajec ...), oživljajo predmeti, rastline, živali in igrače (Jelkin dežnik, šivanka samozvanka, najmanjši čevlčki, šolska torbica, sončnice ...), vznikajo pravljčna in resnična mesta (tudi Ljubljana), hiše, ki predstavljajo dom (stare in tiste iz kock) pa tudi podoba otrokove resničnosti, ki ni vedno pravljčna in harmonična, a jo otrok s svojo domišljijo učinkovito preseže (npr. *Smetana*, *Čebelice*, *Jaz imam, ti pa nimaš* ...). V tem smislu so Eline pravljice brezčasne in želimo si, da bi postale del otroštva vseh naših otrok.

Pisateljica je svoje pisanje razumela kot intimen, zelo osebni pogovor z otroki, kar je v intervjujih večkrat poudarila z besedami: »Ne pišem za otroke, pišem otrokom in tako se z njimi pogovarjam.« (*Povestice tik-tak*, str. 189).

Bralnosposobujevalno akcijo ob 100. obletnici rojstva Ele Peroci si je možno podrobneje ogledati na domači strani Mestne knjižnice Ljubljana in na spletni strani Slovenske sekcije IBBY. Na domači strani Mestne knjižnice Ljubljana je objavljeno tudi vabilo k sodelovanju na kar dveh natečajih: likovnem (*Pripoveduj z risanjem*) in literarnem (*Napiši pravljico o sebi*), za katerega smo kot izhodišče izbrali Elino pravljico *V sredo predpoldne*. K ustvarjanju smo vabili predšolske otroke in učence prve in druge triade osnovnih šol. Prispevke smo sprejemali do 15. novembra 2022.